

Trygderetten - TRR-2014-1886

Instans	Trygderetten - Kjennelse
Dato	2015-01-09
Publisert	TRR-2014-1886
Stikkord	Ortopedisk hjelpemiddel. Ftrl § 10-6 § 10-7 1.L bokst i.
Sammendrag	Stønad til hjelpemiddel. Folketrygdloven § 10-6 og § 10-7 første ledd bokstav i. Stadfestelse. Kvinne med låramputasjon satte fram krav om stønad til Genium computer kneledd. Hun vil oppnå en bedre gangfunksjon med dette kneleddet enn med det kneleddet hun har nå. Dette kneleddet er dyrere enn et vanlig kneledd/protese. Retten viste til at det må vurderes om hjelpemidlet er nødvendig for å avhjelpe vanskene, eller om hennes behov for hjelp kan løses på en rimeligere måte. At dyrere tiltak fungerer bedre og således oppleves som mer hensiktsmessig er derfor uten betydning. Retten var enig med ankemotparten i at det omsøkte hjelpemidlet ikke kan anses som nødvendig så lenge det finnes alternativer som fungerer rimelig greit. Stadfestelse.
Saksgang	Ankenr: 14/01886
Parter	Ankende part: Ap, X. Ankemotpart: NAV Klageinstans.
Forfatter	1. Randi Margrethe Karlsen, juridisk kyndig rettsmedlem, rettens administrator 2. Rajinder Midha, medisinsk kyndig rettsmedlem.

Saken gjelder: Anke over vedtak om avslag på krav om stønad til ortopedisk hjelpemiddel, jf. lov om folketrygd § 10-6 og § 10-7 første ledd bokstav i.

KJENNELSE:

Ap, født i 1949, satte den 18. oktober 2013 fram krav om stønad til Genium computer kneledd. NAV Forvaltning Y avsto kravet i vedtak av 4. november 2013. Etter klage ble vedtaket stadfestet av NAV Klageinstans i vedtak av 19. februar 2014. Ap har anket dette vedtaket inn for Trygderetten ved erklæring av 12. mai 2014.

NAV Klageinstans har vurdert det påankede vedtaket på nytt i samsvar med trygderettsloven § 13, men har ikke funnet grunn til å endre vedtaket. NAV Klageinstans har forberedt saken for behandling i Trygderetten og har utarbeidet et oversendelsesbrev med en framstilling av saksforholdet og partenes anførsler. Oversendelsesbrevet er datert 10. juni 2014.

Ap har fått tilsendt kopi av oversendelsesbrevet med frist for å uttale seg, og har kommet med merknader i brev av 23. juni 2014.

Ankesaken ble sendt til Trygderetten 30. juni 2014.

NÆRMERE OM SAKENS BAKGRUNN

Når det gjelder de faktiske forhold, framgår følgende av oversendelsesbrevet:

«Sakens opplysninger

Den ankende part er låramputert på høyre side på grunn av en ondartet svulst i knoklene. Hun har trent seg opp til en meget god funksjon og er en aktiv protesebruker. Den ankende part arbeider 50%, men har potensiale til å kunne klare mer.

Det stilles derfor store krav til knefunksjonen for at hun skal opprettholde arbeidsevne, livskvalitet og forbedre sin funksjon. Hennes problem er at hun ikke kommer opp i den hastighet hun ønsker, samt at hun ikke kan stole helt på det kneleddet hun har hatt i forhold til balanse. Den ankende part har nå prøvd ut et genium computer kne og hun gikk raskere både på flatmark og i oppover/nedoverbakke med mye mindre anstrengelse enn tidligere. Et computerstyrt kneledd gir bedre kontroll over gangen og den opplevde sikkerheten forbedres vanligvis betraktelig. Det blir mindre behov for ganghjelpemidler og gange blir mindre energikrevende. Kneet har også en sigefunksjon som er til nytte når hun går i trapp. I tillegg har kneet en kontrollert bøy i leddet slik at kraft og støt fra bakke reduseres. Dette reduserer risiko for belastningsskader. Se legeerklæring fra lege B ved Ortopedisk klinikk, Haukeland Universitetssykehus, jf. eldok.1.

I klage datert 16. desember 2013 skriver den ankende part at etter hennes oppfatning er nødvendighetskravet for et nytt og bedre kneledd godt begrunnet i skrivet fra overlege ved ortopedisk rehabiliteringsavdeling ved Haukeland sykehus. Den ankende part skriver videre at hun har vært protesebruker siden 1968 og har gjennom disse 45 år selv sagt på grunn av nødvendig utskifting, og i takt med utviklingen av ortopediske hjelpemiddel, hatt ulike proteser og kneledd. Det kneleddet hun har nå fungerer ikke godt nok. Resultatet av utprøvingen av genium kneleddet fremgår av skrivet fra legen på Haukeland. Lang tids protesebruk medfører stor slitasje på hennes friske ben, i tillegg til slitasje på hofter, rygg, nakke og skulder. Den ankende part skriver at hun er svært aktiv, og at det derfor er nødvendig å forsøke å forebygge belastningsskader. Det er derfor nødvendig med et genium computer kneledd, jf. eldok. 4.

I merknader til NAV Forvaltnings innstilling datert 17. januar 2014 skriver den ankende part at kneleddet i den protesen den ankende part bruker i dag har vært justert og reparert, og fungerer akkurat nå, men ikke til daglig bruk over tid da kneleddet ikke er stabilt nok. Den ankende part var ikke klar over at belastnings og seinskader måtte dokumenteres medisinsk, jf. eldok. 8.»

PARTENES ANFØRSLER

Den ankende part, Ap, har opprettholdt kravet om stønad til Genium computer kneledd. Hun anfører i anken:

«Avslaget på min søknad om genium computer kneledd var begrunna med at det ikkje føreligg opplysningar i saka som tilseier at det er nødvendig for å avhjelpe mine vanskar. I tillegg er det påpeika at dei medisinske opplysningane i saka ikkje dokumenterer at det pr. idag føreligg belastningsskader. Eg legg ved innhenta dokumentasjon frå Haukeland universitetssjukehus, ortopedisk rehabilitering, og frå fysioterapeut C ved Æ1 fysioterapi som bekreftar belastningsskader etter 46 år som protesebrukar. Eg legg i tillegg ved uttale frå Momentum, foreningen for arm-og benamputerte som støttar min søknad/anke.

Sjølvt om eg er definert som ein aktiv protesebrukar og har klart å trene meg opp igjen til å kunne gå med berre delvis bruk av krykker etter mange tilbakeslag, merkar eg at min gangfunksjon i det siste har vorte dårlegare. Eg klarer ikkje lenger å gå meir enn korte strekningar utan bruk av krykker. Eg meiner at eit genium computer kneledd vil gje meg betre gangfunksjon enn det kneleddet eg har idag som ikkje fungerer godt, og er nødvendig for at eg skal kunne fortsette i arbeid så lenge som muleg og leve eit mest muleg aktivt og sjølvstendig liv.»

Som vedlegg til anken foreligger uttalelse fra lege B ved Ortopedisk rehabilitering, fysioterapirapport fra Æ1 fysioterapi og uttalelse fra Momentum.

I brev av 23. juni 2014 har Ap kommet med merknader til oversendelsesbrevet. Hun skriver:

«Eg viser til klageinstansens begrunnelse siste avsnitt på side 4 og øvst på side 5. Her går det fram: «at smerter i rygg, sete, gjenværende ben og i skulder og bryst er svært vanlig for lårprotesebrukere». Legeerklæringar og uttale frå min fysioterapeut dokumenterer at dette også gjeld i mitt tilfelle. Klageinstansen påstand om at det går fram av uttale frå min fysioterapeut at «en riktig justert ordinær beinprotese med riktig funksjon i hylse og kneledd kan gi mindre skeivbelastning og overbelastning» stemmer derimot ikkje. Eg har hatt kontakt med fysioterapeuten min som seier at han var bedd om å dokumentere mine belastningsskader på grunn av lang tids protesebruk, og at han ikkje har uttalt seg spesielt om at ei ordinær beinprotese er tilfredsstillande i mitt tilfelle. Klageinstansen har i tidlegare begrunnelse for avslaget lagt vekt på at mine belastningsskader ikkje var medisinsk dokumentert. Han hevdar at han ikkje har nok kompetanse på genium kneleddet til å kunne uttale seg spesielt om det.

Kompetanse på genium kneledd har derimot ortopediingeniør ved Æ2 Ortopediteknikk, lege B og fysioterapeutar ved ortopedisk rehabiliteringsavdeling ved Haukeland universitetssjukehus og styreleder i Momentum- foreining for amputerte, som alle støttar at protese med genium kneledd er både nødvendig og hensiktsmessig for meg.

Den 16. juni var eg endå ein gong hos Æ2 Ortopediteknikk på grunn av at det kneleddet eg har no ikkje fungerer godt nok og igjen måtte forsøkast tilpassa og justert. Det er fortsatt ikkje tilfredsstillande. Ny kosmetikk måtte også til. Eg er absolutt ikkje enig i klageinstansens vurdering om at ei vanleg protese lenger vil kunne fungere rimeleg greit for meg sidan min gangfunksjon no ef har endra seg mykje til det verre.»

Ankemotparten, NAV Klageinstans, har i oversendelsesbrevet redegjort for de aktuelle bestemmelsene, lagt ned påstand om at det påankede vedtak stadfestes, og har anført:

«Folketrygdlovens § 10-6, 1. ledd og 2. ledd:

«Når et medlem har fått sin funksjonsevne i dagliglivet vesentlig og varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte, ytes det stønad etter § 10-7.

Stønad ytes i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre medlemmets funksjonsevne i dagliglivet eller for at vedkommende skal kunne bli pleid i hjemmet.»

Folketrygdlovens § 10-7, 1. ledd bokstav I:

«Et medlem som fyller vilkårene i § 10-5 eller 10-6, kan få stønad i form av utlån av, tilskott til eller lån til (-)

- i) anskaffelse, vedlikehold og fornyelse av nødvendige og hensiktsmessige ortopediske hjelpemidler, brystproteser, ansiktsdefektproteser, øyepoteser og parykker.»

Forskriftens § 1, 1. ledd:

«Et medlem med varige og vesentlige funksjonsforstyrrelser i støtte- og bevegelses - organene, har rett til stønad til dekning av utgifter til anskaffelse, fornyelse og vedlikehold av nødvendig og hensiktsmessig protese eller ortose. Et medlem under 26 år har også rett til stønad til spesialprotese til fritidsbruk.»

Arbeids og velferdsdirektoratet har gitt retningslinjer til bestemmelsene. Av retningslinjene fremgår:

«3.6. Nødvendig

Begrepet nødvendig innebærer at det i den enkelte sak skal vurderes hvorvidt hjelpemiddelet er nødvendig for å avhjelpe vanskene, eller om medlemmets behov for hjelp kan løses på en rimeligere måte. Alternativet kan være et annet rimeligere hjelpemiddel, men det kan også være andre tiltak utenfor folketrygden.

At dyrere tiltak fungerer bedre og således kan oppleves som mer hensiktsmessige er uten betydning. Dette innebærer blant annet at innleggssåler skal benyttes framfor spesiallagde fotsenger - dersom dette gir en tilstrekkelig avhjelpsfunksjon.

Hvis rekvirenten mener at medlem har et nødvendig behov for et annet og/eller dyrere hjelpemiddel/protese (gjelder også bruk av komponenter eller fremstillingsprosesser som er dyrere enn vanlig) må slik søknad begrunnes spesielt inngående.

(-)

Som nevnt under pkt 3.6 dekkes ikke merutgifter ved anskaffelse av hjelpemidler som er vesentlig dyrere enn nødvendig. En estetisk protese anses som hovedregel å være vesentlig dyrere enn nødvendig.

Myoelektrisk protese utgjør også en betydelig større kostnad enn andre proteser. Myoelektrisk protese kan kun dekkes i den utstrekning den er nødvendig for å utføre alminnelig aktivitet. Det skal samtidig være vurdert /begrunnet at rimeligere proteser ikke vil gi medlem et akseptabelt funksjonsnivå.»

Begrunnelse

Den ankende part er låramputert på høyre side på grunn av en ondartet svulst i knoklene. Hun har trent seg opp til en meget god funksjon og er en aktiv protesebruker. Den ankende part arbeider 50 %, men har potensiale til å kunne klare mer. Det stilles derfor store krav til knefunksjonen for at hun skal opprettholde arbeidsevne, livskvalitet og forbedre sin funksjon. Hennes problem er at hun ikke kommer opp i den hastighet hun ønsker, samt at hun ikke kan stole helt på det kneleddet hun har hatt i forhold til balanse. Den ankende part har nå prøvd ut et genium computer kne og hun gikk raskere både på flatmark og i oppover/nedoverbakke med mye mindre anstrengelse enn tidligere. Den ankende part viser til at det nå etter mange års bruk av protese og stor slitasje, er nødvendig og hensiktsmessig å kunne benytte de siste utviklede protesetyper.

Vi viser til at etter lovens § 10-7 med forskrifter vil stønad til hjelpemidler kun ytes i tilfeller der hjelpemiddelet vurderes som nødvendig.

Begrepet nødvendig innebærer at det i den enkelte sak må vurderes om hjelpemiddelet er nødvendig for å avhjelpe vanskene, eller om behovet for hjelp kan løses på en rimeligere måte. Alternativet kan være et annet rimeligere hjelpemiddel, men det kan også være andre tiltak utenfor folketrygden. At dyrere tiltak rent faktisk fungerer bedre og således kan oppleves som mer hensiktsmessige er uten avgjørende betydning. Dette følger av folketrygdlovens § 10-6, 2. ledd og retningslinjer til bestemmelsene om ortopediske hjelpemidler gjengitt ovenfor.

Den ankende part er innvilget vanlig protese i mange år fra tidlig på 2000 tallet. Det er svært vanlig at lårprotesebrukere får smerter i rygg, sete, gjenværende ben og i skulder og bryst. Slike smerteplager har også den ankende part fått. Disse smertene kommer sannsynligvis på grunn av bruk av protese og krykker. Dette følger av legeerklæringer og uttalelse fra fysioterapeut, jf. eldok. 11. Det fremgår også av uttalelser fra fysioterapeut at en riktig justert ordinær beinprotese med riktig funksjon i hylse og kneledd kan gi mindre skeivbelastning og overbelastning. Slik vi vurderer dette vil derfor en vanlig protese kunne fungere rimelig greit, når den er riktig justert med riktig funksjon i hylse og kneledd.

Den ankende part opplyser forøvrig selv at den vanlige protesens kneledd har vært inne til justeringer og reparasjon to ganger og at den fungerer greit akkurat nå. Hun opplyser videre at sist innvilgede vanlige protese ikke er satt i produksjon, på grunn av utprøving av det elektroniske kneleddet, jf. eldok.8.

Det foreligger derfor ikke opplysninger i saken som dokumenterer eller sannsynliggjør at en ordinær protese ikke fungerer og at det er nødvendig med et langt dyrere hjelpemiddel for å avhjelpe situasjonen slik den er i dag. Som det fremgår av retningslinjer, gjengitt ovenfor, er det heller ikke vanlig praksis i dag å tilstå elektriske/elektroniske proteser. Vi vurderer det også slik at den ankende part vil kunne fungere greit i sitt arbeid på 50%, med en ordinær protese som er riktig justert i hylse og kneledd.

Lov med forskrift gir heller ikke åpning for å innvilge hjelpemidler som vil være med på å avhjelpe mulige fremtidige/ytterligere belastningsskader. Klageinstansen vurderer det derfor slik at det i dette tilfellet ikke er nødvendig med et genium computer kneledd, og at den type protese den ankende part har i dag fungerer rimelig greit. Vi ser at en genium computer kneledd ville vært en optimal løsning, men folketrygden dekker ikke utgifter til optimale løsninger, når det finnes alternativer som fungerer rimelig greit. Dette følger av Folketrygdoven § 10-6, 2. ledd og retningslinjer til bestemmelsen.»

I brev av 30. juni 2014 til Trykderetten har ankemotparten opplyst at tilsvaret fra Ap ikke har medført endringer i det standpunkt eller de anførsler som framkommer i oversendelsesbrevet.

RETTENS BEMERKNINGER

Retten skal ta stilling til om Ap kan innvilges stønad til Genium computer kneledd.

For så vidt gjelder de aktuelle rettsreglene, viser retten til ankemotpartens redegjørelse for disse, gjengitt foran under ankemotpartens anførsler.

Retten er kommet til samme resultat som ankemotparten og skal bemerke:

Ap er låramputert og har brukt protese i mange år. Hun har satt fram krav om stønad til computerstyrt kneledd. Hun vil oppnå en bedre gangfunksjon med dette kneleddet enn med det kneleddet hun har nå. Dette kneleddet er dyrere enn et vanlig kneledd/protese.

Retten betviler ikke at det omsøkte hjelpemidlet, et Genium computer kneledd, fungerer godt og bedrer hennes gangfunksjon. Som det fremgår av retningslinjene må det imidlertid vurderes hvorvidt hjelpemidlet er nødvendig for å avhjelpe vanskene, eller om medlemmets behov for hjelp kan løses på en rimeligere måte. At dyrere tiltak fungerer bedre og således oppleves som mer hensiktsmessig er derfor uten betydning.

Retten er enig med ankemotparten i at det omsøkte hjelpemidlet ikke kan anses som nødvendig så lenge det finnes alternativer som fungerer rimelig greit. Retten er kommet til samme resultat som ankemotparten og kan i det vesentlige slutte seg til det som framkommer foran under ankemotpartens anførsler.

Anken har etter dette ikke ført fram. Det påankede vedtaket stadfestes.

SLUTNING:

Vedtak truffet av NAV Klageinstans den 19. februar 2014 stadfestes.